

Steekpenning voor HoMo in Den Haag

Ad Otten

In de Gemertse borgemeestersrekeningen van 1596 las ik dat: "*opten vierten january tien gulden (was) gegeven aan Tybout Peters (om)dat hij aan Monsieur Tresoir in Den Haeg seeckere wiltbraet hadde gedraegen...*". Tybout, de zoon van de vooraanstaande Gemertse 'glaasmaker' Peter van Amstel, kreeg dus tien gulden voor het feit dat hij ene 'Monsieur Tresoir' in Den Haag een presentje bezorgde uit de Vrije Heerlijkheid Gemert. Dat zou verdomme wel eens een steekpenning kunnen zijn, bedacht ik. Meteen schoot me al de bovenstaande artikelkop te binnen. Alle verzoekschriften aan de Staten-Generaal te Den Haag openden in het verleden met de aanhef: "*Aan de HoMo's te Den Haag*". HoMo was de gebruikelijke afkorting voor HoogMogende Leden van de Staten-Generaal.

'Monsieur Tresoir' die rond nieuwjaar 1596 uit Gemert een ketel met wildbraad kreeg, moet in de Haagse regeringskring een invloedrijk figuur zijn geweest, daar twijfelde ik niet aan. Maar of het ook echt 'n HoMo was, dat wil zeggen een lid van de Staten-Generaal? Dat moest ik nog uitzoeken, want ik wilde maar wat graag mijn aansprekende titel behouden indachtig het oud Gïmmers gezegde dat: "*de skønne kòp 't kuntje moet verkòøpe!*"

In een archiefbibliotheek raadpleegde ik de in druk uitgegeven resoluties van de Staten-Generaal en een dik boek over de geschiedenis van 400 jaar Parlement in Nederland. Na een paar uurtjes snuffelen had ik zekerheid over 'Monsieur Tresoir' en tegelijk een aanwijzing waarvoor er wildbraad naar Den Haag was gedragen. Gemert wilde een zogeheten *sauve-garde* (=vrijgeleide), een ontlastbrief voor onder meer oorlogsbelasting. Het was in de roerige tijd van de Tachtigjarige Oorlog en het gold indertijd als oorlogsrecht dat soldaten bezet gebied mochten plunderen. Gemert met haar

status-aparte deed uiteraard alle mogelijke moeite om van dergelijk onheil gevrijwaard te blijven. Een recente sauve-garde kon ronddolende soldatenbendes meteen tonen dat ze in Gemert niks te zoeken hadden. In de loop van 1596 werd zo'n sauve-garde aan Gemert verstrekt. In de borgemeestersrekeningen vinden we de notitie dat *"opten 4den july 1596, 70 gulden en 5 stuyver betaelt (is) voor die sauvegarde die Laurens Peters in Den Hage hadde gehaelt voir het dorp van Gemert"*. Het gebraden 'Gimmers wild' had kennelijk goed gesmaakt.

Monsieur Tresoir bleek niemand minder dan Mijnheer De Bie, de tesorier-generaal en de destijds belangrijkste ambtenaar van de Republiek; hij was secretaris en adviseur voor de Raad van State en zo'n beetje dé praatpaal voor alle leden van de Staten-Generaal. Bij verschillende zittingen van de Staten-Generaal wordt hij in 1596 ook vermeld als zijnde present, maar... in feite was hij geen echte HoMo, ook al luisterden alle HoMo's naar 'hummes'.

Bovendien bleek na enig onderzoek dat niet de Staten-Generaal over Sauve-Gardes besliste maar de Raad van State. En de leden van de Raad van State dat waren weer geen HoMo's maar EdMo's, oftewel 'Edel Mogenden'.

Erg spijtig dus voor mijn mooie HoMo-kop?? *"Welnee,"* zei archivaris J.M. te E. die me in m'n speurtocht naar de Haagse HoMo op de voet was gevolgd, *"laat 'm maar zo, vroeger zeiden ze toch allemaal dat ze dát niet waren!"*